

Sygn. akt II DSS 15/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Paweł Zubert (przewodniczący, sprawozdawca)

Tomasz Przesławski

ławnik Stanisława Rodzeń

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego w S.
Andrzeja Michałowicza i przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości sędziego
Dariusza Kupczaka

w sprawie **E. S.**

sędziego Sądu Rejonowego w S. w stanie spoczynku

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie

w dniu 30 stycznia 2019 r.,

odwołania wniesionego przez Ministra Sprawiedliwości

od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 27.03.2018 r.,

sygn. ASD [...]

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że karę dyscyplinarną
zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3
ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych
podwyższa do 3 (trzech) lat;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 marca 2018 r., sygn. ASD [...], Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny w [...] uznał E. S. - sędziego Sądu Rejonowego w S. w stanie spoczynku za winną tego, że w okresie od 10 lutego 2017 r. do 4 grudnia 2017 r. w S., jako Sędzia referent dopuściła się oczywistej i rażącej obrazę przepisów prawa, to jest art. 6 k.p.c. i art. 329 k.p.c., nie sporządzając na piśmie uzasadnień do orzeczeń w ustawowym terminie:

1. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 7 sierpnia 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 27 listopada 2017 r./,
2. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 28 lutego 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 25 października 2017 r./ co doprowadziło do przewlekłości postępowania w okresie od 13 marca 2017 r. do 25 października 2017 r. stwierdzonej postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z 20 listopada 2017 r. o sygnaturze IV S [...],
3. w sprawie IX Ns [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 2 marca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 28 listopada 2017 r./, co doprowadziło do przewlekłości postępowania w okresie od 14 marca 2017 r. do 9 listopada 2017 r. stwierdzonej postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z 9 listopada 2017 r. o sygnaturze IV S [...],
4. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 28 marca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 25 października 2017 r./,
5. w sprawie IX Ns [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 7 marca 2017 r. /uzasadnienie nie zostało oddane do 4 grudnia 2017 r./,

6. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 10 kwietnia 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 31 października 2017 r./,
7. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 10 lutego 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 27 listopada 2017 r./,
8. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami 10 maja 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 1 grudnia 2017 r./, co doprowadziło do przewlekłości postępowania w okresie od 10 maja 2017 r. do 14 listopada 2017 r. stwierdzonej postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z 17 listopada 2017 r. o sygnaturze IV S [...],
9. w sprawie IX Ns [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 28 kwietnia 2017 r. /uzasadnienie nie zostało oddane do dnia 4 grudnia 2017 r./,
10. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 21 czerwca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 24 października 2017 r./, co doprowadziło do przewlekłości postępowania w okresie od 6 lipca 2017 r. do 24 października 2017 r. stwierdzonej postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z 9 listopada 2017 r. o sygnaturze IV S [...],
11. w sprawie IX Ns [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 26 czerwca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 30 października 2017 r./,
12. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 3 lipca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 24 października 2017 r./,
13. w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 3 lipca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 24 października 2017 r./,

- 14.w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 5 lipca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 24 października 2017 r./,
- 15.w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 6 lipca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 27 października 2017 r./,
- 16.w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 10 lipca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane dnia 25 października 2017 r./,
- 17.- w sprawie IX Ns [...] w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 17 lipca 2017 r. /uzasadnienie nie zostało oddane do 4 grudnia 2017 r./,
- 18.w sprawie IX C [...] w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 1 sierpnia 2017 r. /uzasadnienie zostało sporządzone 11 grudnia 2017 r./,
- 19.w sprawie IX C [...] w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 2 sierpnia 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 13 listopada 2017 r./,
- 20.w sprawie IX Ns [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 9 sierpnia 2017 r. /uzasadnienie nie zostało oddane do 4 grudnia 2017 r./,
- 21.w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 28 sierpnia 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 24 października 2017 r./,
- 22.w sprawie IX [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 5 września 2017 r. /uzasadnienie zostało sporządzone 27 listopada 2017 r./,
- 23.w sprawie IX C [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 16 lutego 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 27 listopada 2017 r./,

24.w sprawie IX Ns [...], w której wniosek o sporządzenie uzasadnienia przedłożono wraz z aktami w dniu 3 lipca 2017 r. /uzasadnienie zostało oddane 27 listopada 2017 r./,

to jest o czyn z art. 107 § 1 u.s.p. i za powyższe przewinienie, na podstawie art. 104 § 3 pkt 3 u.s.p. wymierzył obwinionej karę zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 u.s.p. na okres roku, kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążając Skarb Państwa.

Odwołanie od ww. orzeczenia w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze, na niekorzyść obwinionej E. S. wniósł Minister Sprawiedliwości. Skarżący sformułował zarzut rażącej niewspółmierności - łagodności orzeczenia o karze wskazując, iż kara polegająca na zawieszeniu podwyższenia uposażenia sędziego w stanie spoczynku na okres roku jest wynikiem nieuwzględnienia we właściwy i dostateczny sposób wagi i ciężaru gatunkowego popełnionego przewinienia, jego szkodliwości dla wymiaru sprawiedliwości, stopnia zawinienia sędzi, uprzedniej karalności dyscyplinarnej, zachowania w toku postępowania dyscyplinarnego, a także celu prewencyjnego, jaki powinna spełniać kara dyscyplinarna. Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez wymierzenie sędzi w stanie spoczynku E. S. na podstawie art. 104 § 3 pkt 3 u.s.p. kary dyscyplinarnej w postaci kary zawieszenia podwyższenia uposażenia sędziego, o którym mowa w art 100 § 3 u.s.p na okres trzech lat.

W uzasadnieniu środka odwoławczego Minister Sprawiedliwości podkreślił, iż sąd meriti niezasadnie potraktował fakt przebywania obwinionej sędzi w stanie spoczynku jako okoliczność łagodzącą, przez co nie dość wnikliwie rozważył wszystkie okoliczności podmiotowe i przedmiotowe rzutujące na wymierzenie obwinionej odpowiedniej kary. Jako argument wskazał, że obwiniona E. S. w połowie spraw objętych zarzutem przekroczyła ustawowy termin na sporządzenie uzasadnienia o więcej niż pół roku, przy czym w trzech z tych spraw opóźnienie wyniosło 10 miesięcy. Zdaniem skarżącego była to zatem rzadko spotykana i bardzo długotrwała zwłoka, która niewątpliwie spotkała się z negatywnym odbiorem stron postępowań, oczekujących na uprawomocnienie się rozstrzygnięć, wskutek

czego poważnego uszczerbku doznawał autorytet sędziego, a także wymiaru sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości za doniosły uznał nadto fakt lekceważącego stosunku obwinionej do obowiązków zawodowych, która takowy prezentowała również w toku postępowania wyjaśniającego, ponieważ pomimo składanych kilkakrotnie zapewnień o sporządzeniu zaległych uzasadnień, nie podjęła w tym kierunku odpowiednio skutecznych działań. W odwołaniu podkreślono nadto, że uprzednio zastosowane kary dyscyplinarne i środki nadzorcze okazały się być całkowicie nieskuteczne. Skarżący wyeksponował również znaczenie funkcji kompensacyjnej kary podnosząc, iż w czterech sprawach rozpoznawanych przez obwinioną stwierdzono przewlekłość postępowania sądowego, co w efekcie doprowadziło do poniesienia przez Skarb Państwa dodatkowych kosztów z tytułu wypłaconych na rzecz stron odszkodowań. W ocenie Ministra Sprawiedliwości, mając w polu widzenia kompensacyjną funkcję kary, w pełni uzasadnione byłoby zatem orzeczenie kary zawieszenia podwyższania uposażenia sędziego na maksymalny okres trzech lat. Autor odwołania zaznaczył nadto, iż w obliczu dopuszczalności wymierzania obwinionej kary pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia nie sposób postulowanej kary uznać za nadmiernie surową, przy czym należy mieć na uwadze, że kara orzeczona w przedmiotowej sprawie nie powinna być łagodniejsza niż kary orzeczone za poprzednie przewinienia dyscyplinarne. Skarżący zaznaczył przy tym, że obwiniona została ukarana karą przeniesienia na inne miejsce służbowe, od której to kary wskazanej w katalogu kar (art. 109 § 1 u.s.p.) karą surowszą jest jedynie kara złożenia sędziego z urzędu. W opinii Ministra Sprawiedliwości orzeczona wyrokiem Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...] kara zawieszenia podwyższania uposażenia sędziego w stanie spoczynku na okres roku jest zatem niewspółmiernie łagodna, zaś wydłużenie okresu zawieszenia waloryzacji do maksymalnego okresu jest konieczne, aby uznać ją za adekwatną do popełnionego czynu, a także okoliczności związanych z uprzednią karalnością za tożsame rodzajowo przewinienia. Odnosząc się natomiast do nagminnego nieterminowego sporządzania przez obwinioną uzasadnień skarżący uznał postawę obwinionej za godzącą w powagę wymiaru sprawiedliwości, rażącą w obliczu obowiązków sędziego oraz mającą cechy uporczywości. Powołując się na

zaprezentowaną argumentację Minister Sprawiedliwości uznał, że orzeczona kara zawieszenia podwyższenia uposażenia sędziego w stanie spoczynku na okres roku jest rażąco niewspółmierna (zbyt łagodna) w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k w odniesieniu do rodzaju i charakteru popełnionego przez obwinioną przewinienia dyscyplinarnego oraz rozmiaru szkody wyrządzonej dobru wymiaru sprawiedliwości, co powoduje, że właściwą karą dyscyplinarną jest kara wymieniona w art. 100 § 3 u.s.p na okres trzech lat. W przekonaniu skarżącego tylko taka kara spełni wymogi prewencji ogólnej i karą dyscyplinarną realnie odczuwalną oraz sprawiedliwą społecznie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Odwołanie Ministra Sprawiedliwości okazało się zasadne, doprowadzając do wydania orzeczenia o charakterze reformatoryjnym.

Dokonując oceny argumentacji przedstawionej w odwołaniu, w pierwszej kolejności należy przedstawić kilka uwag o charakterze teoretycznym.

Rażąca niewspółmierność kary to pojęcie nieostre o charakterze klauzuli generalnej. Niewspółmierność ma wówczas charakter rażący, kiedy można ją określić mianem znacznej, nieakceptowalnej. Podniesienie zarzutu rażącej niewspółmierności kary wymaga wykazania odpowiedniego (dużego, znacznego) stopnia dysproporcji pomiędzy karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą. Jak podkreśla się w judykaturze, formułowanie zarzutu odnoszącego się do rażącej niewspółmierności kary musi wiązać się z wykazaniem, że kara wymierzona nie uwzględnia w wystarczającym lub jakimkolwiek stopniu okoliczności, które winny być wzięte pod uwagę, co czyni ją niesprawiedliwą i nie dającą się zaakceptować. Rażąca niewspółmierność zachodzi wówczas, gdy istnieje „wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo” (zob. w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2017

r., sygn. SNO 23/17, LEX nr 2347785, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r., sygn. SNO 82/09, LEX nr 1289005). Rażąca niewspółmierność kary występuje również wtedy, gdy „kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2012 r., sygn. SNO 39/12, Lex 1403915).

Kwestię rażącej niewspółmierności kary rozważać należy nie tylko w odniesieniu do wyboru określonego rodzaju kary, ale także analizując stopień wykorzystania sankcji karnej, tj. adekwatność w poruszaniu się przez sąd w granicach pomiędzy ustawowym minimum i maksimum, mając w polu widzenia dyrektywy sądowego wymiaru kary oraz okoliczności łagodzące i obciążające występujące w konkretnej sprawie.

Dokonując oceny kary wymierzonej obwinionej E. S. w niniejszej sprawie, to jest kary zawieszenia podwyższenia uposażenia o którym mowa w art. 100 § 3 u.s.p., na okres roku, mając w polu widzenia przedstawione uwagi teoretyczne, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że jest ona karą rażąco niewspółmiernie łagodną, która nie koresponduje z wysokim stopniem szkodliwości przypisanego obwinionej czynu, nie uwzględnia także w wystarczającym stopniu wszystkich okoliczności, które winny być wzięte pod uwagę, w ramach dyrektyw wymienionych w art. 53 k.k. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że sąd meriti nie przedstawił w uzasadnieniu orzeczenia jakiegokolwiek argumentacji uzasadniającej wymierzenie obwinionej kary w dolnej granicy ustawowego zagrożenia.

Analizując zasadność zarzutu sformułowanego w odwołaniu Ministra Sprawiedliwości, w pierwszej kolejności należy przedstawić uwagi odnoszące się do stopnia społecznej szkodliwości przypisanego obwinionej czynu. Zgodnie z art. 115 § 2 k.k., stosowanym odpowiednio w postępowaniu dyscyplinarnym sędziów na podstawie art. 128 u.s.p., na stopień społecznej szkodliwości czynu mają wpływ okoliczności podmiotowe i przedmiotowe odnoszące się do czynu, to jest: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i

okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywacja sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Dobrem naruszonym przypisanym obwinionej deliktem jest szeroko rozumiany pozytywny wizerunek wymiaru sprawiedliwości, postrzegany w aspekcie szybkości i sprawności postępowań sądowych. W kontekście powszechnie znanych opinii dotyczących przewlekłości postępowań przed sądem przesłanka ta ma bardzo duże znaczenie przy formułowaniu oceny końcowej stopnia społecznej szkodliwości i wpływa na nią zdecydowanie negatywnie. Rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody należy wiązać w analizowanym przypadku z ilością spraw, w których nastąpiły opóźnienia w sporządzaniu uzasadnień oraz długotrwałością tych opóźnień. Ponieważ opóźnienia miały miejsce w 24 przypadkach i trwały one od dwóch do ponad dziesięciu miesięcy, również i ta przesłanka w sposób zasadniczy podnosi poziom szkodliwości czynu. Analizując kwestię sposobu oraz okoliczności popełnionego deliktu dyscyplinarnego zaakcentować należy, że obwiniona w żadnej z 24 spraw nie złożyła wniosku o przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia orzeczenia. Co do zasady sprawy, w których nie zostały terminowo sporządzone uzasadnienia, stanowiły sprawy powtarzalne, nieskomplikowane zarówno pod względem faktycznym, jak i prawnym. Nawet jeśli sędzia uznałaby, że charakteryzuje je szczególnie skomplikowany stan faktyczny, bądź że z uwagi na obciążenie zadaniami służbowymi lub z innych przyczyn, nie jest w stanie wywiązać się z obowiązku sporządzenia uzasadnienia orzeczenia w terminie, każdorazowo miała nie tylko możliwość, ale i obowiązek złożenia wniosku o jego przedłużenie, czego jednak nie uczyniła. Nie ustalono także, by zaistniały okoliczności obiektywne uniemożliwiające złożenie takowych wniosków lub sporządzenie uzasadnień w terminie. Godzi się podkreślić, że obwiniona E. S. tempore criminis pełniła normalnie służbę, korzystając w analogicznym zakresie jak inni sędziowie z pomocy asystentów, a jej obciążenie obowiązkami nie odbiegało od obciążenia innych sędziów w wydziale. Nie odnotowano długotrwałych nieobecności E. S., spowodowanych chorobą. W okresie od lutego do grudnia 2017 roku korzystała ona w sposób wyważony z zaplanowanych urlopów wypoczynkowych, szczególnie w okresie wakacyjnym. Z tych przyczyn również i ta przesłanka podnosi poziom

szkodliwości czynu. Naruszone przez obwinioną E. S. obowiązki mają fundamentalne, wręcz kluczowe znaczenie w funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości. Z jednej strony pisemne uzasadnienie orzeczenia umożliwia stronie zapoznanie się z faktycznymi i prawnymi podstawami rozstrzygnięcia, a z drugiej strony, w ujęciu formalnym wpływa na kwestię prawomocności podjętej decyzji. Również umyślność działania obwinionej – co przyjął sąd meriti – zdecydowanie podnosi oceniany poziom szkodliwości. Ponieważ motywacja zachowania obwinionej nie była przedmiotem ustaleń sądu I instancji, Sąd Najwyższy od oceny motywów zachowania odstąpił. Reasumując, wszystkie przesłanki podmiotowe i przedmiotowe, wpływające na poziom społecznej szkodliwości czynu przypisanego obwinionej mają wydźwięk zdecydowanie negatywny. Z tych względów poziom ten należy ocenić jako bardzo wysoki, co w ocenie sądu Najwyższego, nie znalazło stosownego odzwierciedlenia w wymierzonej obwinionej karze.

Dokonując oceny podniesionego przez Ministra Sprawiedliwości zarzutu rażącej niewspółmierności kary, Sąd Najwyższy poddał także analizie: właściwości i warunki osobiste obwinionej, w tym jej dotychczasową karalność dyscyplinarną, zaprezentowaną postawę, a nadto kwestie związane z prewencją indywidualną i ogólną.

W tym miejscu należy odnotować, że obwiniona E. S. w dacie czynu była sędzią doświadczonym, o wieloletnim stażu orzeczniczym, co winno znaleźć odzwierciedlenie w odpowiednim, nienagannym warsztacie zawodowym, w tym terminowości i sprawności wykonywania przez nią obowiązków służbowych. Tymczasem, z opinii znajdującej się w aktach sprawy wynika, że problemy z organizacją pracy sędzi E. S. trwały niezmiennie od wielu lat, pomimo podejmowania z nią wielokrotnie rozmów w tym zakresie przez przewodniczących wydziałów i prezesów sądu. Próby wskazania na niedomagania warsztatowe każdorazowo okazywały się nieskuteczne i pozostawały bez wpływu na zachowanie obwinionej. Oprócz problemów ze sporządzaniem pisemnych uzasadnień orzeczeń miała ona również problemy z terminową realizacją innych

obowiązków służbowych. Odnotowano także liczne skargi stron na zachowanie E. S. oraz wielokrotne wytyki dotyczące sprawności postępowania udzielane w trybie art. 37 § 4 u.s.p.

Analizując dotychczasowy przebieg pracy zawodowej obwinionej wskazać należy, iż przypisane jej przewinienie dyscyplinarne nie ma bynajmniej charakteru incydentalnego, gdyż przed popełnieniem przypisanego jej czynu była dwukrotnie karana dyscyplinarnie za tożsame przewinienia służbowe. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 10 lutego 2015 r., w sprawie o sygn. akt ASD [...], wymierzono obwinionej karę nagany za niesporządzenie w terminie pisemnych uzasadnień orzeczeń w 27 sprawach, przy czym w 4 z tych spraw, postanowieniem Sądu Okręgowego w S., stwierdzono przewlekłość postępowania sądowego. Następnie, wyrokiem Sąd Apelacyjny - Sąd Dyscyplinarny w [...] z dnia 14 grudnia 2015 r., sygn. akt ASD [...], zmienionym wyrokiem Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt SNO [...], ponownie wymierzono obwinionej karę nagany za niesporządzenie w terminie pisemnych uzasadnień orzeczeń w 21 sprawach, przy czym przewlekłość stwierdzono w 3 z tych spraw.

Uprzednia karalność za tożsame rodzajowo zachowania, a także niewielkie odstępy czasowe pomiędzy poszczególnymi czynami wskazują, iż postawę obwinionej charakteryzuje brak jakiejkolwiek refleksji nad organizacją pracy oraz skutkami wywołanymi dotychczasowym zachowaniem. Świadczy to także o braku skuteczności uprzednio wymierzonych kar i jednoznacznie wskazuje na rażącą niewspółmierność kary wymierzonej przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...]. Przemawia także za koniecznością surowszej reakcji karnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.03.2017 r., sygn. SNO 2/17, LEX nr 2281283)

Uwypuklić w tym miejscu należy także postawę obwinionej w trakcie toczącego się wobec niej postępowania służbowego, wyjaśniającego i dyscyplinarnego. Analizując zgromadzony materiał dowodowy należy wskazać, że Prezes Sądu Rejonowego w S. w dniach 7 lipca i 22 sierpnia 2017 roku, w trybie art. 37 § 4 u.s.p. wytknął sędzi E. S. brak sprawności postępowania, odnosząc te uwagi do niesporządzenia w terminie pisemnych uzasadnień w prowadzonych

postępowaniach, a wskazanych enumeratywnie w czynie przypisanym obwinionej. Mimo złożonych deklaracji, obwiniona nie wywiązała się z przyjętego zobowiązania dotyczącego sporządzenia pisemnych uzasadnień odpowiednio do 21 lipca 2017 roku, a także do 22 września 2017 roku. Po przedstawieniu zarzutów przez rzecznika dyscyplinarnego w dniu 16 stycznia 2018 r., podczas przesłuchania obwiniona ponownie zobowiązała się do sporządzenia pisemnych uzasadnień w terminie tygodniowym, czego ponownie nie zrobiła. Po raz ostatni takowe zobowiązanie obwiniona wyraziła w drugiej połowie stycznia 2018 r., bezpośrednio przed przejściem w stan spoczynku w dniu 31 stycznia 2018 roku, mimo to ostatecznie nie sporządziła pisemnych uzasadnień w trzech sprawach. Taką postawę obwinionej można określić mianem skrajnie nieodpowiedzialnej, stanowiącej całkowite zaprzeczenie etosu i godności urzędu sędziego. Z tego względu również i ta przesłanka przemawia za uznaniem, że kara wymierzona obwinionej przez sąd I instancji jest rażąco niewspółmiernie łagodna.

Zgodnie z treścią art. 53 § 1 k.k., stosowanym odpowiednio w postępowaniu dyscyplinarnym, na podstawie art. 128 u.s.p., przy wymiarze kary sąd winien wziąć pod uwagę cele wychowawcze i zapobiegawcze jakie ma ona spełnić w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, a w tym przypadku także konkretnej grupy zawodowej.

Rozpoznając odwołanie w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że kara zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 u.s.p. wymierzona obwinionej na okres roku, a zatem na minimalny okres wskazany w ustawie, nie pozwoli na osiągnięcie tych celów. Zachowanie obwinionej, a zwłaszcza prezentowana postawa, sprowadzająca się do okazywania, a nawet wręcz manifestowania przekonania o bezkarności i braku możliwości wyciągnięcia surowych konsekwencji zasługuje na adekwatną reakcję. Z tego względu Sąd Najwyższy, oceniając odwołanie Ministra Sprawiedliwości jako zasadne, podjął decyzję o zaostrzeniu kary poprzez zawieszenie podwyższenia uposażenia o którym mowa w art. 100 § 3 u.s.p. na okres 3 lat, czyli maksymalny okres przewidziany przez ustawę. Z jednej strony taka kara będzie mieć odpowiedni walor wychowawczy i zapobiegawczy, spełniając przynajmniej w części

cel indywidualnoprzewencyjny, a z drugiej będzie stanowić właściwą reakcję wpływającą na kształtowanie właściwych postaw wśród sędziów.

Sąd Najwyższy nie podzielił argumentacji zaprezentowanej w odwołaniu, związanej z kompensacyjnym charakterem kary zawieszenia podwyższenia uposażenia w stanie spoczynku w zestawieniu z wysokością sum pieniężnych przyznanych stronom w związku ze stwierdzoną przewlekłością postępowań sądowych prowadzonych przez obwinioną. W ocenie Sądu Najwyższego kara zawieszenia podwyższenia uposażenia o którym mowa w art. 100 § 3 u.s.p. zbliżona jest charakterem, w tym także funkcją i celem do kary grzywny. Ma zatem charakter osobistej dolegliwości fiskalnej. Wyklucza to przyjęcie kompensacyjnego charakteru tej kary.

O kosztach postępowania odwoławczego sąd orzekł zgodnie z treścią art. 133 u.s.p.